Vlaams Parlement

vergadering **C229 – BRU10**
zittingsjaar 2011-2012

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

van 16 mei 2012

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de verfransing van winkel(keten)s in de Vlaamse Rand
- 1764 (2011-2012) 3

■

Voorzitter: de heer Wim Van Dijck, ondervoorzitter

Vraag om uitleg van de heer Mark Demesmaeker tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over de verfransing van winkel(keten)s in de Vlaamse Rand
- 1764 (2011-2012)

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Voorzitter, minister, collega's, ik heb een vraag om uitleg naar aanleiding van een incident in Tervuren, waar onlangs enkele nieuwe winkels opengingen en waar, tot verbazing van heel wat klanten en inwoners van Tervuren, bleek dat het personeel amper of geen Nederlands kende. Via de sociale media werd daar dan een hele actie rond gevoerd.

Deze problematiek blijft niet beperkt tot Tervuren. We merken dat met de regelmaat van een klok in heel wat gemeenten in de brede Vlaamse Rand. Wanneer daar winkels opengaan, vooral grote ketens, gebeurt het dat er Nederlandsonkundig personeel in de winkels staat en dat de klanten er niet meer in hun eigen taal terechtkunnen. Dat is een probleem dat tot heel wat ongenoegen, wrevel en zelfs wat spanning leidt, wat toch niet gezond is.

Ik zie dat overigens ook in mijn eigen gemeente. Wij kloppen als lokale overheid geregeld aan bij bedrijven, winkels en winkelketens om respect te vragen voor het Nederlandstalige karakter.

Wie geregeld rondloopt in de winkelcentra in onze gemeenten, wie het straatbeeld in sommige van die gemeenten bestudeert, stelt inderdaad toenemende verfransing vast, maar ook verengelsing, zowel wat betreft de naamgeving van winkels als wat betreft het personeel, dat Nederlandsonkundig is. We zien ook dat er anderstalige reclameboodschappen worden verdeeld, dat er anderstalige kastickets worden uitgereikt enzovoort.

Minister, ik verwijs in dit verband naar uw beleidsnota Vlaamse Rand 2009-2014, waarin u het volgende schrijft: "In samenwerking met de provincie Vlaams-Brabant en vzw 'de Rand' zet ik sensibiliseringscampagnes op die de bedrijven en de gehele bevolking, ook de Nederlandstaligen, aanmoedigen om steeds het Nederlands te gebruiken. Er is immers vaak nog te veel onwetendheid over de gevoeligheden in verband met het taalgebruik in de Vlaamse Rand. Voor de nieuwe bedrijven ontwikkel ik op korte termijn een onthaalfolder die zal verspreid worden via de Post. Daarnaast zal ik op korte termijn de lokale reclame-, distributie- en vastgoedsector rond de tafel brengen met het oog op het creëren van een win-wineffect voor iedereen. Tot slot zal ik met de grote bedrijven en ketens die in de Rand vestigingen hebben een 'charter' sluiten waarbij zij zich engageren om samen het Vlaams karakter van de Vlaamse Rand te respecteren aan de hand van bijvoorbeeld reclame, communicatie met het grote publiek, aanplakborden…"

Minister, kunt u mij een stand van zaken geven over hoe ver het staat met dit charter? Tenzij ik mij vergis, heb ik nog geen initiatief ter zake gezien. Welke concrete maatregelen hebt u recent ondernomen om de problematiek van de verfransing van winkels en winkelketens in de Vlaamse Rand aan te pakken?

We zien in de brede Vlaamse Rand dat de druk enorm groot is. We hebben onlangs de cijfers gehoord op het colloquium over de internationalisering van de Vlaamse Rand. Ook in uw beleidsnota en -brieven staan heel wat cijfers die aantonen dat de ontnederlandsing van de Vlaamse Rand verder gaat. Die druk sijpelt door op tal van domeinen, ook bij de bedrijven in de Vlaamse Rand. Die zoeken naar werkkrachten die Nederlandskundig zijn, maar vinden die niet, en stellen ten langen leste dan toch anderstaligen te werk die het Nederlands veel te weinig machtig zijn. Daardoor zie je dat de werkvloer in heel wat bedrijven soms heel snel verfranst. Er is nu eenmaal het zogenaamde 'maximin-principe', zoals Philippe Van Parijs dat

heeft genoemd. Volgens dat principe sijpelt de verfransing zeer snel door op de werkvloer, maar ook in de winkels en grote winkelketens.

Welke concrete maatregelen hebt u recent ondernomen of wilt u ondernemen om die problematiek aan te pakken?

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan bij de vraag van de heer Demesmaeker. De aanleiding daarvoor zijn inderdaad de problemen bij de vestiging van de Nederlandse winkelketen Zeeman in Tervuren, waar men Nederlands-onkundig personeel had en waar nogal wat terechte reclamaties op zijn gekomen.

De Nederlanders redeneren blijkbaar iets anders dan wij: men heeft het personeel meteen vervangen door Nederlandskundig personeel, en dat heeft niet lang geduurd. Er was niet veel sensibilisering voor nodig. Men heeft gewoon ingezien dat men compleet fout zat en men heeft die fout rechtgezet. Bij andere ketens is dat niet het geval.

Minister, een aantal dingen in een beleidsplan uitschrijven, is natuurlijk goed, maar ik stel vast – tenzij ik me vergis – dat ik van het charter nog niet veel heb gezien. Ik vraag me ook af of er ten aanzien van de gemeenten ook een soort 'vademecum' is waarin men uitlegt wat mogelijk is, wat wettelijk kan en niet kan, wat eventueel als politieke actie mogelijk is enzovoort.

Als het dan toch gaat over de verfransing, en ook de verengelsing, van het straatbeeld, wil ik graag weten hoe het zit met de studie van professor Boes. In de vorige legislatuur was er de studie van professor Veny, die zei dat zeer veel van wat professor Boes schreef, niet kon. U hebt dan professor Judo aangesteld om een soort 'synthese' te maken. Die synthese is er, maar is niet meer dan het naast elkaar plaatsen van de twee standpunten. Professor Boes ging zeer ver en zocht de grenzen op van wat wettelijk op taalgebied en op alle mogelijke domeinen van het openbaar domein kan. Hij werd teruggefloten door professor Veny, die zei dat een heel aantal maatregelen die professor Boes voorstelde, niet grondwettelijk en wettelijk waren. Nu is er een synthese die geen politieke conclusie heeft. De twee stellingen worden gewoon naast elkaar gezet door professor Judo. Minister, quid met de studie van professor Boes en alles wat erop gevolgd is?

De voorzitter: Mevrouw De Vits heeft het woord.

Mevrouw Mia De Vits: Voorzitter, minister, collega's, ik heb niets toe te voegen aan de grond van de zaak, zoals gesteld door de heer Demesmaeker. Ik heb wel een randbemerking.

In de krantenartikels lees ik dat de burgemeester zegt dat één persoonslid al een integratie-cursus volgde en bereid was om Nederlands te leren. Door de actie die er dan is gevoerd, is het personeel voltallig overgeplaatst naar het Franstalig filiaal. De burgemeester zegt dat de dames misschien te weinig tijd hebben gekregen om onze taal te leren. We moeten dus goed rekening houden met de feiten.

De VDAB organiseert cursussen Nederlands voor werkzoekenden in specifieke sectoren zoals de horeca. Als de VDAB dat doet voor werkzoekenden, is het dan ook niet mogelijk om dit te organiseren voor werkenden, of doet ze dat? Ik dacht dat het enkel voor werkzoekenden wordt georganiseerd.

Minister, ik had dezelfde vraag als de collega's in verband met de beleidsnota. Vlaanderen heeft een samenwerking met Brussel en Wallonië om openstaande vacatures in Vlaanderen op te vullen. In uw beleidsnota waarschuwt u voor een verfransing van de werkvloer. Welke initiatieven zijn er al genomen om die verfransing van de werkvloer tegen te gaan? Hebt u contacten gehad met de grote winkelketens om hun te wijzen op de specifieke taalopleidingen van de VDAB?

In de beleidsbrief 2012 hebt u in verband met het overleg met het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest duidelijk een aantal knelpunten en thema's aangehaald die zich aandienen bij de interregionale mobiliteit. Een van de knelpunten waren de taalbeleidsmaatregelen. Is er intussen iets rond gebeurd?

De voorzitter: De heer Van Der Taelen heeft het woord.

De heer Luckas Van Der Taelen: Voorzitter, minister, collega's, ik sluit me graag aan bij alle vorige sprekers, want er zijn diverse aspecten van dit probleem aangeraakt.

Ik zou bijna zeggen dat de zaak Zeeman een karikatuur is. Het is heel duidelijk dat er moet worden opgetreden omdat men ver over de grens ging, maar het zou verkeerd zijn om ons daar blind op te staren. Ik zou bijna zeggen dat een probleem met Zeeman in Tervuren gemakkelijker aan te pakken is dan de kern van het probleem waarmee we helaas de komende jaren steeds meer te maken zullen hebben door de demografische evolutie in Brussel en door de overstroom van Brussel. De Rand en het grote gebied daarrond zullen steeds meer te maken hebben met mensen die in Brussel geboren zijn. Ik heb het ook in de commissie Onderwijs gezegd. Op de lange termijn wordt het extreem dringend om overleg te organiseren met de collega bevoegd voor het Franstalig onderwijs in Brussel.

Het is evident dat je het probleem bij de wortel moet aanpakken. Het probleem is dat er in Brussel veel te veel mensen zonder diploma de school verlaten en taalonkundig zijn, zelfs niet goed Frans spreken. Daar ligt de kern van het probleem. Ik zeg niet dat we ons vanuit Vlaanderen en in de brede Rand daarbij moeten neerleggen, maar we moeten het probleem wel juist aanpakken. In de jaren 70 en 80 had je een immigratie in de Rand van een eerder hooggeschoolde 'bourgeois' – vergeef me de woordspeling – bevolking uit Brussel, die een groot misprijzen had voor de Nederlandse taal. Nu krijg je meer en meer een uitstroom van een heel andere aard, al zijn die franskiljons er natuurlijk nog altijd, daarover maak ik me geen illusies. In gebieden als Vilvoorde is er een instroom van laaggeschoolden. Het is evident dat wij daar dweilen met de kraan open, zolang het probleem niet bij de wortel wordt aangepakt in Brussel. Het is weer het eeuwige probleem van het onderwijs. Dat gaat over de lange termijn.

Wat we op korte termijn moeten doen, is niet zo evident. Ik heb in deze commissie al de anekdote verteld van wat ik heb meegemaakt in Fnac in Brussel. De Nederlandstalige manager vertelde mij dat een van de grote problemen is dat eentalig Franstalig personeel op relatief korte tijd meertalig wordt gemaakt, en dat die mensen vervolgens, omdat ze beter geschoold zijn op kosten van Fnac, niet aarzelen om Fnac te verlaten op zoek naar beter betaald werk. Voor instellingen als Fnac, die in feite doen wat het onderwijs zou moeten doen, is dat een heel dure zaak. Soms moeten we ons ook in de plaats zetten van de ondernemers, die niet altijd van slechte wil zijn.

Ik denk dat wat bij Zeeman is gebeurd, om het in het Frans te zeggen, 'une gaffe' was. Alle publiciteit was daar in het Frans. Ik denk dat ze bij Zeeman, de Nederlanders kennende, toch iets slimmer zijn dan Franstalige affiches op te hangen in een Nederlandstalig gewest.

Ik ben blij, mijnheer Demesmaeker, dat u het niet alleen hebt gehad over verfransing. Ik kom wel eens in Tervuren. Ik heb er een paar goede vrienden, die al jaren spreken over de verengelsing van Tervuren. Er zijn zelfs winkels waar ik het gevoel heb dat de mensen niet eens weten in welk gewest ze wonen. Het is misschien nog erger dan de Franstalige bourgeois van de jaren 70, die nog een zeker misprijzen hadden voor het Nederlands. Hier heb je te maken met Engelsen en Amerikanen, die soms niet eens weten dat ze niet in Brussel wonen en dat daar Nederlands wordt gesproken. Voor die groep is een grote sensibilisering nodig. Die mensen zijn hier niet geboren en kennen de geschiedenis van dit land niet. Ze zijn hier soms letterlijk gedropt door hun werkgever en kennen absoluut de cultuur niet van het Vlaamse Gewest.

Minister, mijn vraag is eenvoudig: wat gaat u doen? Ik zou niet graag in uw schoenen staan, want het is zo'n ingewikkeld probleem. Wij staan wel open voor een vruchtbare gedachtewisseling.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy: Ik wil me aansluiten bij de laatste woorden van de heer Van Der Taelen. Dat is natuurlijk een probleem, maar de vraag is wat het beleid daaraan kan doen. Dat begint me wat op de heupen te werken. Neem de Aldi in Sint-Stevens-Woluwe. Die ligt op een paar honderd meter van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Het personeel kent amper Nederlands. Er worden zelfs vuilniszakken verkocht van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Maar wat kan een gemeentebestuur, laat staan een Vlaamse overheid, daaraan doen? Meer en meer krijg je die verantwoordelijkheid toegeschoven: in de Aldi wordt Frans gesproken, wat doe je daaraan als gemeentebestuur of als Vlaamse parlementslid? Er wordt gesproken over een charter, maar wat is dat en met wie wordt dat afgesloten?

Het probleem is er en neemt almaar toe, zoals de heer Van Der Taelen zegt. Bij Colruyt of Delhaize speelt dat minder, omdat die ketens groter zijn en meer traditie hebben. Het probleem zit bij die kleine Aldi-achtige dingen en GB-superettes. Bloemenwinkels, groentewinkels enzovoort in een gemeente als Zaventem of Vilvoorde zijn niet meer van de typische, klassieke Vlaamse middenstander, maar van Marokkanen en Turken, die komen afgezakt uit Evere en Schaarbeek. Die mensen kennen amper Nederlands.

Op den duur wordt ons of het beleid verweten dat er weer een winkel is van een Turk. Bepaalde politieke partijen buiten dat systematisch uit. De vraag is: wat doen we daaraan? In de beleidsbrief gaat het over een charter, goed, maar wat is dat en hoe dwing je dat af? We moeten oppassen dat we geen verwijten krijgen over bepaalde dingen die maatschappelijk gebeuren en inderdaad het Nederlandstalige karakter aantasten.

Maar wat doet het beleid? Hoe kunnen we dat aanpakken? Zaventem heeft een brief geschreven aan alle automobielverdelers langs de Leuvensesteenweg, van Jaguar tot Audi, en ze schrijven dan een brief terug, maar daar worden ook folders in de twee talen uitgedeeld. Je kunt dat niet beletten. We krijgen dan het verwijt en de vraag waarom het nog niet is opgelost, maar daar kunnen we niets aan doen, we kunnen alleen wat sensibiliseren. Ik pleit ervoor om concreet te worden in plaats van er een politieke zaak van te maken die op de kop van gemeentebesturen terechtkomt, die er weinig kunnen aan doen. Wat is het charter? Hoe wordt het afdwingbaar gemaakt? Wat kan het charter doen, behalve zichzelf interessant te maken als de betere Vlaming?

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Het probleem is inderdaad heel complex. De essentiële vraag is wat we kunnen doen. Ik doe een poging om te schetsen wat we allemaal doen vanuit het beleid, welke maatregelen we nemen en nog zullen nemen. Er is natuurlijk een wettelijke beperking. Er is de wet op het taalgebruik, die de verhouding regelt tussen de werkgever en de werknemer, maar er is geen wetgeving die het taalgebruik regelt in de relatie met de klanten. Je hebt een sfeer waarin je moet nagaan wat er kan gebeuren en creatief moet zijn. Ik kom vaak in contact met mensen uit de Rand die uitermate gefrustreerd zijn over alles wat ze zien gebeuren en die hoge verwachtingen stellen in de gemeentebesturen en de overheid. Ze hebben moeite met het antwoord dat ik geen wettelijke maatregelen heb om te interveniëren. Dat belet niet dat we een beleid voeren en maatregelen nemen die nodig zijn.

In de Rand gaat het niet meer uitsluitend over verfransing, maar over internationalisering. We moeten er ons ook voor hoeden om te zeggen dat het uitsluitend over internationalisering gaat, en niet meer over verfransing. De migratie vanuit Brussel naar de Rand is veranderd en er is een internationalisering van de Rand. Dat zijn twee fenomenen. Wie op de studiedag was of wie het rapport van de Studiedienst van de Vlaamse Regering las, ziet dat die migratiebewegingen bestaan. Er is een migratie van Belgen vanuit de Vlaamse Rand van 5

promille per jaar. Er is een verschuiving vanuit Brussel van 5 promille naar de Vlaamse Rand, en dat zijn niet meer de Franstalige bourgeois – mijnheer Van Der Taelen, u hoeft zich niet te excuseren voor de woordspeling, ik ben misschien de enige Bourgeois met een hoofdletter in dit gezelschap als u mijn antecedenten zou bekijken, en ik heb er ook geen last van –, maar de lagere en middenklasse. Er is mij gesignaleerd dat mensen van Congolese afkomst uit Brussel plots Ternat en Asse hebben ontdekt en zich daar vestigen. Zo kan iedereen zulke fenomenen bevestigen.

Die studie reveleert dat de moeders van de kinderen die in de Vlaamse Rand zijn geboren, behoren tot bijna twee derde van de staten van onze aardbol. Ze behoren tot 114 verschillende nationaliteiten. Dat is een cijfer van 2009. Misschien is het nog toegenomen. Dat is het aspect internationalisering. We werken daar met een typisch Vlaamse Randbeleid, maar ook met een beleid inzake integratie, onderwijs en arbeidsmarkt. Ik probeer daar een antwoord op te bieden.

De incidenten met Casa en Zeeman geven aanleiding tot een diepere reflectie. Ik heb naar aanleiding hiervan veel reacties gekregen. Ik heb onmiddellijk contact opgenomen met het gemeentebestuur. Dat heeft dan contact genomen met de twee ketens. Casa heeft gezegd dat het een bijkomend Nederlandstalig personeelslid zal aanwerven, en dat is ook gebeurd. Bij Zeeman bleek dat de situatie weinig gekend is. Zeeman is een Nederlands bedrijf. De hoofdzetel ging ervan uit dat het in Franstalig gebied en in Brussel was gevestigd. Dat is twee keer fout, ondanks al onze pogingen tot sensibilisering en informatie. Alle bedrijven krijgen folders. Ik kom er straks op terug hoeveel misvattingen er bestaan. Na de interventie is het gemeentebestuur in actie geschoten. Zeeman heeft de vergissing erkend en zal zijn mensen vervangen door Nederlandstalig personeel.

Volgens de beleidsnota gaan we charters sluiten. Dat is tot nu toe alleen gebeurd met Uplace.

De heer Dehaene heeft me daar uitvoerig over ondervraagd. Wat zit daarin? Wat zijn de gemaakte afspraken? Dat is op basis van vrijwilligheid. Het is niet doenbaar om met elke aparte winkel of keten charters te sluiten. Je hebt weinig hefbomen. Hiervoor heb ik contact opgenomen met UNIZO en Comeos, het vroegere Fedis, de federatie van de grootdistributie. Die contacten zijn positief verlopen. Beide erkennen het probleem. Ik heb van hen ook een aantal beleidsmatig interessante zaken vernomen. Dan gaat het over problemen waarmee zij worstelen. Sommige leden hebben daar al op gewezen. We hebben ter zake een aantal afspraken gemaakt. Ze willen hun medewerking verlenen om tot oplossingen te komen.

Er zijn een aantal problemen gesignaleerd: het taalgebruik ten aanzien van de klanten, de affichage of reclame en de mogelijkheid om Nederlands te oefenen en te leren, om opleidingen te krijgen, en de rol van de handelaars in dat integratieproces. Onder meer mevrouw De Vits heeft dat aangehaald. In het overleg zijn een aantal knelpunten aan de oppervlakte gekomen. Zo is er het probleem van de arbeidsmarkt. Men zegt me dat handelaars talenkennis belangrijker vinden dan een diploma. In Brussel stelt slechts 30 procent van de werkgevers diplomavereisten, maar 66 procent vermeldt taalvereisten. Dat zijn cijfers van 2008. Van de werkzoekenden in de Vlaamse Rand is bijna 40 procent anderstalig. U kent de cijfers. Bij de laaggeschoolden is dat zelfs 66 procent. De handel zegt onvoldoende verkopers te vinden die het Nederlands beheersen, die de beide landstalen beheersen. De VDAB bevestigt dat.

In 2011 registreerde de VDAB in Brussel-Halle-Vilvoorde 2436 vacatures voor de baan van verkoper. Op het einde van dat jaar waren er nog 370 niet-ingevulde betrekkingen. Op dat moment waren er 758 werkzoekenden ingeschreven met meer dan 2 jaar ervaring. Dat zijn 2 werkzoekenden per vacature. Op vraag van Comeos is de VDAB in maart 2012 begonnen met een intensieve screening van de werkzoekenden. Voldoende talenkennis is daarbij een van de criteria. Wie niet beantwoordt aan een van de criteria, wordt naar een opleiding of een andere jobkeuze doorverwezen. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) gaat er in het kader van Competent van uit dat de kennis van het Nederlands vanzelfsprekend is

voor een beroepsbeoefenaar in Vlaanderen. Men zei dat dit niet moet worden geëxpliciteerd in de beroepsfiches van Competent, maar de SERV heeft, op aandringen van Comeos, de kennis van het Nederlands toch opgenomen als basiscompetentie voor de verkoper én voor de leidinggevende in de winkel.

Bruxelles Formation, dat afhangt van de Commission Communautaire Française (COCOF), heeft lessen Nederlands in zijn basisopleiding Verkoop opgenomen. Bruxelles Formation heeft in 2011 voor 2727 werkzoekenden uit alle beroepscategorieën een taalopleiding georganiseerd. De partners van Bruxelles Formation hebben nog zo'n 5039 werkzoekenden opgeleid. 44 procent van de kandidaten moet minder dan een maand wachten op een taalopleiding, terwijl 89 procent minder dan vier maanden moet wachten. De VDAB heeft de minimumvereiste voor de kennis van het Nederlands vastgelegd, en past die nu toe in zijn opleidingen Verkoop. De VDAB heeft in 2011 in Brussel 214 verkopers opgeleid, in Halle-Vilvoorde 44. De tewerkstellingsgraad voor Brussel is 60 procent, voor Halle-Vilvoorde 70 procent.

Het grote probleem is echter dat de talenkennis van wie afstudeert of studeert in Brussel, ondermaats is. De heer Van Der Taelen heeft daarop gewezen. Ik weet dat minister Smet, als minister die bevoegd is voor Brussel en voor het onderwijs, daarmee bezig is. Ik zal contact met hem opnemen. Naar aanleiding van de studie over de internationalisering hebben Franstalige media me geïnterviewd. Ik heb ook gewezen op de ontfransing van Brussel. Dat werd wat weggelachen, maar ook dit fenomeen doet zich voor. Het volstaat rond te lopen, te winkelen, te wandelen of aan recreatie te doen in Brussel om dat vast te stellen. Er is dus een algemeen gebrek aan opleidingen Nederlands, maar de opleiding Verkoop in het Franstalig onderwijs bevat niet eens de module Nederlands. Wie voor verkoper leert in het Franstalig onderwijs in Brussel, krijgt dus geen Nederlands. Dat is natuurlijk hallucinant. We moeten initiatieven nemen op dat vlak. Ik weet ook zeker dat minister Smet dat zal willen doen.

Naar aanleiding van de jaarlijkse enquête Ulysse van Bruxelles Formation meldt 11 procent van de werkzoekenden dat onvoldoende talenkennis een hinderpaal is om werk te vinden is. 180 respondenten hadden een opleiding Nederlands gevolgd als module bij een andere beroepsopleiding. Hiervan antwoordde 36,5 procent dat de kennis van het Nederlands hen had geholpen een baan te vinden, terwijl voor 45,5 procent, dus bijna de helft, de kennis van het Nederlands een meerwaarde betekende in de uitoefening van de baan.

Er kan worden gevraagd wat de gemeentebesturen, de handelaars of de Vlaamse overheid moeten doen, maar Franstaligen die een opleiding Nederlands volgen, melden ook dat ze niet vaak de kans krijgen om Nederlands te spreken. Ik hamer er voortdurend op dat veel te veel Vlamingen overschakelen op het Frans of een andere taal als ze vaststellen dat de andere onvoldoende kennis van het Nederlands heeft. Die mensen vragen dat niet. Ze vragen net het tegendeel. Ik stel dat ook vast bij de inburgeraars: als die mensen niet de kans krijgen om te oefenen en botsen op een 'autochtoon' die in het Frans antwoordt en verder in het Frans met hen converseert, die zich in het Frans laat bedienen, die niet apprecieert dat ze pogingen doen om Nederlands te leren, dan leidt dat er natuurlijk niet toe dat ze vooruitgang boeken. Dan zeggen ze dat het toch niet nodig is zich aan te passen, aangezien mensen toch Frans spreken met hen. Dat blijkt dus uit die enquête. Ik signaleer dat. Dat heeft betrekking op Brussel, maar ik denk dat het mutatis mutandis net zozeer voor de Vlaamse Rand geldt. De basisopleiding maakt Franstaligen absoluut nog niet tweetalig, maar laat hen toch toe elementaire gesprekken te voeren.

Ik denk dat er inderdaad een onderscheid is tussen iemand die aan een kassa zit en iemand die wagens verkoopt. Men mag verwachten dat een verkoper van auto's zeer gedetailleerde technische informatie kan geven. Dat geldt niet voor caissières, en ik hoop dat de VDAB die mensen een aantal basisopleidingen zou kunnen geven.

De verfransing van de ketens en de winkels in hun relaties met de klanten is geen overtreding van de taalwetgeving voor bestuurszaken. Het Septemberdecreet is wel van toepassing, want

dat gaat over de relatie tussen werkgever en werknemer. De werkgever is de facto verplicht om ten minste een chef aan te werven die Nederlandskundig is.

Wat doen wij met ons Vlaamse Randbeleid? Ik liet een viertalige folder voor bedrijven ontwikkelen. Die wordt sinds juni 2011 aan alle bedrijven bezorgd. Een jaar later werden al meer dan 3000 folders verstuurd, wat neerkomt op 200 tot 300 folders per maand. De gegevens over bedrijven die zich komen vestigen in de Rand, zijn afkomstig van de Kruispuntbank voor Ondernemingen en worden door de Coördinatiecel Vlaams e-government (CORVE) doorgegeven aan de vzw Vlaamse Rand. Een jaar na de inwerkingtreding is er nog geen enkele negatieve reactie op gekomen. Het effect ervan kan ik evenwel niet meten. Het is een verwelkoming van de ondernemers die ook is bedoeld als vorm van sensibilisering.

Er werd ook een engagementsverklaring afgesloten met Uplace waarin het Nederlandstalige karakter van de regio wordt beklemtoond. Zo moet de algemene communicatie in het Nederlandse taalgebied gebeuren in het Nederlands en engageert Uplace zich om Nederlandskundige werknemers aan te werven. Ik ga daar niet verder op in, want ik heb het daar al uitgebreid over gehad.

Ik denk dat het zinvol is om nieuwe grote projecten die in samenwerking met de Vlaamse Regering tot stand komen, op te volgen en ook daarvoor engagementsverklaringen af te sluiten. Ik zie heil in het werken met de overkoepelende organisaties of federaties, want op die manier kan ik een breed draagvlak realiseren. Comeos – de nieuwe naam voor Fedis – is bereid om de kolommen in zijn blad voor ons open te stellen, eventueel voor een interview, zodat informatie kan worden verstrekt. Zo kan efficiënt worden nagestreefd wat er in de beleidsnota staat.

Er komt ook een leidraad voor gemeentelijke mandatarissen in de Vlaamse Rand. Deze leidraad zal onder meer informatie bevatten over de manier waarop een gemeente een goed onthaalbeleid kan voeren, zodat winkels die zich er vestigen, op voorhand beter worden geïnformeerd. Comeos en UNIZO willen daaraan meewerken door in hun regionale publicaties aandacht aan de zaak te besteden en raad te geven over de aanpak. Dat is een mooi aanbod dat ik niet laat liggen. De leidraad wordt opgeleverd tegen de gemeenteraadsverkiezingen van 2012.

Vzw ‘de Rand’ voert een zeer sterk, creatief en nieuw taalpromotiebeleid. Dat beleid bestond al, en wij diepen het uit. Ik zal niet alle initiatieven gedetailleerd opsommen, want ik deed dat al eerder. Veel initiatieven zijn erop gericht om anderstaligen in de Rand niet in klassikaal verband Nederlands aan te leren. Wij doen dat via het sportbeleid, met pictogrammenboekjes, op speelpleinen, op theater- en muziekvoorstellingen, met taalateliers voor anderstalige kleuters, enzovoort. De ontwikkelde taalpromotie-instrumenten worden doelgericht aangeboden, verspreid en gepromoot, niet alleen in alle gemeenten van de Vlaamse Rand, maar ook in de rest van Vlaanderen.

Dat gebeurt in opvolging van de studiedag Taalboulevard, die vzw de Rand en het Huis van het Nederlands op 27 oktober 2011 in Brussel hebben georganiseerd. Op deze studiedag konden gemeentebesturen en andere actoren kennismaken met de expertise van vzw de Rand en het Huis van het Nederlands. De volgende projecten werden er toegelicht. Zij maken nu deel uit van de methodieken voor het project ‘Managers van diversiteit’, dat ook wordt aangewend voor inburgering en integratie. Voor ‘Duik in het Nederlands’ volgen jongeren gedurende een week een traject om intensief Nederlands in te oefenen. Overdag verrichten zij vrijwilligerswerk. Zij ondersteunen het animatieteam in de ouderen- of de jeugdsector. ’s Avonds en in het weekend nemen ze deel aan taalstimulerende groepsactiviteiten. Een ander project is ‘Zap met je klas’: het doel is mensen die Nederlands leren, stimuleren om ook thuis naar Nederlandstalige programma’s te kijken. ‘Oefen hier je Nederlands’ biedt mensen die het Nederlands niet als moedertaal hebben, de kans om in het dagelijks leven Nederlands te spreken. Daartoe doet vzw ‘de Rand’ een beroep op handelaars, apothekers en verenigingen en dergelijke om anderstaligen te helpen.

‘Taalstimulering in de sportclubs’ is een ander project. In 2011 werd voor het eerst een ‘Week van de Anderstalige Klant’ georganiseerd in Merchtem en Strombeek. Dat gebeurde in samenwerking met de Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en het lokale centrum voor volwassenenonderwijs (CVO). Dit project krijgt navolging, want er is interesse vanwege Meise, Huldenberg en Leuven. Er is ook een gezamenlijke aanvraag ingediend voor deelname aan ‘Managers van diversiteit’, door Halle, Grimbergen, Machelen, Sint-Pieters-Leeuw en Vilvoorde, en eventueel ook in een later stadium door Dilbeek, Asse, Liedekerke, Overijse en Zemst. De knowhow en de hulp van vzw ‘de Rand’ staat voor deze gemeenten ter beschikking.

Ik heb het nu over mijn horizontaal beleid. Mijn coördinerende bevoegdheden inzake het beleid voor de Rand leiden tot volgende initiatieven. De kennis van het Nederlands voor pas aangeworven werknemers bevorderen: ik bekijk met mijn collega bevoegd voor werk of het mogelijk is een gelijkaardig systeem als de Brusselse taalcheque ook aan te bieden aan werkzoekenden in de Vlaamse Rand. Die taalcheque zou ook moeten kunnen worden aangevraagd tijdens de proefperiode van de nieuw aangeworven verkoper of werknemer, bijvoorbeeld gedurende de eerste drie maanden. Als we de werkgevers daarin meekrijgen, en als minister Muyters daaraan wil meewerken, zou dit zinvol kunnen zijn. Het zou ook een inspanning vragen van die bedrijven, maar het zou een belangrijk instrument kunnen zijn.

Er is ook het leren op de werkvloer. Ik bekijk met mijn collega bevoegd voor werk of het mogelijk is, na een individuele beroepsopleiding in de onderneming (IBO), een contract van bepaalde duur aan te bieden. Nu kan dat enkel voor contracten van onbepaalde duur.

Ik wil ook de mogelijkheid onderzoeken om een basispakket ter beschikking te stellen met talenkennis en met het sensibiliseren in verband met de taal van de klant en de taal van de streek, met een duur van enkele dagen. Ik ben geen deskundige in taalopleiding, maar ik vraag me toch af of we bijvoorbeeld een kassierster bijvoorbeeld een week lang of gespreid over enkele dagen, in samenwerking met die bedrijven, een intense basisopleiding kunnen geven, zodat zij wel een elementaire taalvaardigheid kan hebben. Een kassierster moet niet dezelfde taalkennis hebben als iemand die een auto verkoopt, maar zij zou toch heel vlug een aantal sleutelbegrippen moeten kunnen verwerven om de mensen beleefd en correct te woord te staan, om met cijfers om te gaan, om mensen vriendelijk te begroeten en te bejegenen, wisselgeld te geven, te helpen bij het inpakken en dergelijke meer. Dat vocabularium moet in een basispakket kunnen worden gevat. Ik weet het niet, maar ik wil wel onderzoeken of we met betrekking tot de omgang met klanten in een andere taal aan basisopleiding kunnen doen. Dat moet er dan natuurlijk toe leiden dat die mensen door het contact met de Vlamingen steeds beter Nederlands kunnen spreken.

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB), Actiris en Bruxelles Formation zouden nog meer daarop moeten kunnen inzetten, geschikte kandidaten zoeken, werven en opleiden, om hen dan door te sturen naar de handelaars die vacatures hebben.

Ik zal, wat de sectoren betreft, voortwerken met de federaties en de overkoepelende organisaties. Dat is volgens mij het goede spoor. Voor het overige denk ik dat het contact zelf ter plekke in de gemeente een zaak is van de lokale besturen. Dat is hier ook, na het contact van mijn kabinet met Tervuren, gebeurd. Dat heeft onmiddellijk geleid tot een actie en een positief gevolg.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: Minister, dank u vriendelijk voor het zeer uitgebreide antwoord. Collega’s, dank u voor de aanvullingen en voor de goede gedachtewisseling.

Minister, ik onthoud dat Tervuren de aanleiding vormde om met UNIZO en Comeos overleg te plegen. U hebt nu ook overleg aangekondigd met uw collega voor Werk. Wij zullen dat zeker opvolgen.

De kern van de zaak is dat Nederlands leren jammer genoeg nog altijd veel te weinig motiverend is. U zegt dat volgens een enquête 45,5 procent van de werknemers vindt dat Nederlands leren een meerwaarde is voor hun job. Dat betekent dat meer dan de helft dat niet vindt. Dat vind ik toch wel straf. Franstaligen gebruiken het Nederlands veel te weinig, om de heel eenvoudige reden dat zij te weinig de kans krijgen. Daar moeten we de hand in eigen boezem steken: wij schakelen veel te vaak over naar het Frans en ook naar andere talen. Dat siert ons, maar het zorgt natuurlijk ook voor problemen.

Daarin speelt het 'maximin-principe', dat professor Philippe Van Parijs zo mooi formuleert in het boek 'De internationalisering van de Vlaamse Rand'. Volgens hem is het een dynamiek die bestaat uit twee micromechanismen: "Het micromechanisme is een probalistisch leerproces. Hoe groter de kans dat iemand een taal oefent, hoe sneller en grondiger hij die taal leert." Het andere mechanisme is dat van de maximin-taalkeuze: "De taal die systematisch voor communicatie wordt uitgekozen in een context van taalkundige diversiteit, is niet de taal van de meerderheid of de taal die gemiddeld het best gekend is, maar het is de taal die het best gekend is door de gesprekspartner die de taal het minst goed kent." Ik weet niet of u kunt volgen? Ik geef een illustratie. Als drie Vlamingen en een Franstalige een gesprek voeren, zullen ze hoogstwaarschijnlijk Frans spreken omdat de persoon die het minst goed Frans kent, een van die Vlamingen, die taal toch nog beter spreekt dan de persoon die het minst goed Nederlands kent, de Franstalige. Als er iemand in de straat Frans spreekt, zal de straat Frans spreken. Als er iemand op de werkvloer komt die Frans spreekt of een andere taal, zal de Vlaming overschakelen op die andere taal. Zo gaat de ontnederlandsing heel snel vooruit. We zien dat ook in de grote bedrijven en winkelketens, bijvoorbeeld Colruyt. Daar hoor je de rekkenvullers onder elkaar de taal spreken volgens het maximin-principe van Philippe Van Parijs. Zo verfranst die werkvloer zeer snel.

Het is mooi dat het Septemberdecreet er is, maar het blijft spijtig genoeg in de meeste gevallen dode letter.

Dan heb je het onderwijs. Ik val van mijn stoel als ik hoor dat de Franstalige opleiding Verkoop zelfs geen module Nederlands bevat. Dan moet je het niet ver zoeken. Mijnheer Van Der Taelen, u hebt gelijk: dat is de kern van het probleem.

Minister, u kondigt in de beleidsnota charters aan. U hebt er op dit moment enkel met Uplace een afgesloten. Het is inderdaad beter om met UNIZO en Comeos te onderhandelen in plaats van met elk bedrijf apart. Daar zit iets in, maar je kunt het niet afdwingen. We kunnen ook op lokaal niveau iets doen. In Halle waren we pioniers. We hebben daar een Vlaams manifest goedgekeurd. Wij richten ons daar specifiek tot handelaars en winkelketens. Zoiets is niet afdwingbaar, daarin hebt u gelijk, maar de lokale overheden hebben een grote verantwoordelijkheid en kunnen veel doen. Natuurlijk moeten we dan consequent zijn en niet alleen een charter opstellen en goedkeuren, maar het ook dagelijks opvolgen, en dat is het probleem. Het opstellen en ondertekenen van een charter is een mooi moment waarvan meestal een foto wordt genomen, maar dat is niet genoeg, we moeten het dagelijks opvolgen. Zo hebben wij een ambtenaar in wat we de cel Vlaams beleid noemen, die dit dagelijks mee opvolgt. Het is bijna ambachtelijk werk. De ambtenaar schrijft dagelijks brieven en stapt zelf naar de mensen. Het resultaat is zichtbaar in het straatbeeld. De opvolging van het Nederlandstalig karakter heeft resultaat. De ambtenaar moet op een ordentelijke, vriendelijke en diplomatische manier werken. Het charter is niet afdwingbaar, maar het kan resultaat hebben.

Over het versturen van viertalige folders zegt u dat het effect weinig meetbaar is. Inderdaad, als we zien wat er in Tervuren met Zeeman is gebeurd, dan kunnen we ons vragen stellen. Het versturen van viertalige folders is prima, maar het effect is er natuurlijk. U hebt dan wel geen negatieve reacties gekregen, maar dat kan ook duiden op een vorm van onverschilligheid. Het is natuurlijk niet slecht, maar het moet verder gaan dan dit. Ook taalpromotie is nodig. *(Opmerkingen van minister Geert Bourgeois)*

Het toont aan dat er nog altijd misverstanden blijven bestaan, dat het effect daarvan heel minimaal is. Taalstimuleringsinitiatieven zijn nodig en prima, maar soms moet de overheid, zowel de lokale als de Vlaamse, een keer verder durven te gaan en een duidelijke vraag stellen. We moeten zeggen: “Kijk, wij vinden het behoorlijk wanneer u alleen het Nederlands gebruikt of het Nederlands zeker voorrang geeft. Wij vinden dat nodig en wij vinden dat het zou getuigen van respect.” Ik meen dat we dit als overheid ook eens duidelijk mogen stellen, ook al is dat niet wettelijk afdwingbaar. Als overheid mogen we dit toch wel eens vragen.

Ik had het al over het geplande overleg met minister Muyters over een aantal concrete punten. Ik heb ze hier heel snel genoteerd.

Er zijn de taalcheques en het leren op de werkvloer. Ook wat dat betreft, hebben we een lokaal initiatief. Het is de moeite waard om eens samen met de minister van Werk na te gaan wat daarvan de resultaten zijn.

We hebben in Halle ook een lokaal project in samenwerking met Colruyt, een van de grote werkgevers daar, met grote winkelketens en met de VDAB om in een soort opleiding te voorzien voor anderstalige mensen die nog niet goed Nederlands kennen maar die Colruyt dan toch in dienst neemt onder de voorwaarde dat ze een traject volgen op de werkvloer. Dit gebeurt samen met de VDAB en de stad Halle. Het succes daarvan is natuurlijk relatief, maar het is misschien de moeite om eens na te kijken in hoeverre dat project kan worden uitgebreid naar andere gemeenten of winkelketens in de Vlaamse Rand rond Brussel.

Een andere concreet punt is een correcte doorverwijzing van de VDAB. Het zijn engagementsbeloftes die u nu hebt gedaan. Ik zal het antwoord nog eens goed nalezen en de kwestie opvolgen in de nabije toekomst. Ik dank u voor het antwoord.

De voorzitter: De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem: Voorzitter, minister, ik dank u voor het antwoord, maar het was een beetje voorspelbaar. Het is een antwoord zoals we al zo dikwijls gekregen hebben: “Ik ga overleg plegen met, ik ga overleg plegen met, ik ga overleg plegen met en ik ga overleg plegen met.” Ondertussen zien we dat er één charter gesloten is met Uplace, dat er misschien niet komt, maar dat u dat met andere ketens niet van plan bent omdat u nu weer een andere piste, onder meer via UNIZO, zult ontwikkelen.

Het is allemaal weinig concreet, minister, en soms vraag ik me af of we oorzaak en gevolg niet door elkaar aan het halen zijn, in dit geval wat verkopers en handelaars betreft – laten we het nu daarbij houden naar aanleiding van het incident dat tot deze vraag om uitleg heeft geleid. Nu lijkt het alsof een aantal winkels en winkelketens geen Nederlandstalig personeel zouden vinden. Men mag zich de vraag ook eens stellen of sommige ketens het nog wel nuttig vinden, gelet op de ontnederlandsing, om nog Nederlandstalig personeel te zoeken. Op den duur vindt men het normaal dat de kassier geen Nederlands moet kennen, gelet op de graad van verfransing. Het een werkt het ander voor een stuk in de hand.

Minister, zeggen dat anderstaligen die bij ons komen wonen, het Nederlands niet machtig zijn omdat wij te vlug overschakelen op hun taal, dat zal in sommige gevallen wel zo zijn, maar dat veralgemenen en zeggen dat het mede de oorzaak is van het feit dat ze het Nederlands niet of maar heel traag machtig worden, dat is niet juist. In mijn buurt zijn er ook mensen komen wonen en die kennen gewoon geen Nederlands. Ze gaan naar de bakker en ze spreken daar Frans en ze halen ‘La Libre Belgique’ in de krantenwinkel. U mag het niet voorstellen alsof wij verantwoordelijk zijn voor het feit dat zij het Nederlands niet machtig zijn. Het is wel zo dat wij in het algemeen te vlug overschakelen naar het Frans, maar dit veralgemenen is er met de haren bij getrokken.

Minister, los van het feit dat alles nogal vaag is, hebt u niet geantwoord wat er nu zal gebeuren met de studie-Boes. Daarin worden een aantal heel concrete maatregelen voorgesteld en mogelijkheden naar voren geschoven op tal van domeinen, ook op het domein

van reclame en op het domein van taalgebruik op uithangborden. Volgens professor Boes kunnen ze binnen bepaalde marges wel degelijk sturend worden benaderd. Los van een aantal vage principes over overleg met ministers Muyters en Smet, zijn er een aantal zaken die concreet zouden kunnen worden gedaan. Ze zijn misschien op het randje van wat wettelijk mogelijk is, maar dan moeten we dat randje maar durven op te zoeken, en daar is politieke wil voor nodig. De studie van professor Boes dateert al van 1999! De opeenvolgende Vlaamse regeringen hebben daar nog niets mee gedaan! Er ligt daar een instrument waarmee men aan de slag zou kunnen, en men gebruikt het niet.

De heer Luckas Van Der Taelen: Ik wil nog even een reflectie meegeven. Ik pleit er natuurlijk niet voor het Vlaams Parlement op kosten te jagen. Ik beweer ook niet dat we naar Québec moeten reizen. Ik zou daar zelf natuurlijk graag nog eens komen. Ik ben er al eerder geweest en het is een mooie streek. Er bevindt zich evenwel een delegatie uit Québec in Brussel.

Québec kampt met een gelijkaardig probleem. Hoewel het in een anglofone oceaan ligt, is Québec erin geslaagd het Frans boven water te houden. Dat gebeurt nu en dan op een zeer creatieve en aantrekkelijke manier. Er wordt daar een creatief Frans gesproken dat zeer aangenaam is om naar te luisteren.

Ik heb gemerkt dat in Montréal maatregelen worden genomen waarvan wij zelfs niet durven te dromen en waarvoor ik trouwens ook niet pleit. De context is natuurlijk verschillend. Montréal ligt in een Engelstalig hinterland. Onze situatie is omgekeerd.

Québec is groter dan enkel Montréal. Ik vraag me dan ook af hoe de mensen in de kleinere steden met die druk omgaan. Die druk moet ongeveer hetzelfde zijn als bij ons. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

Ik was op dat ogenblik nog geen lid van het Vlaams Parlement.

Ik wil hier nog een ander voorbeeld aan verbinden. Het is altijd interessant naar andere voorbeelden te kijken. Ditmaal gaat het om een Belgisch voorbeeld. Ik kom heel vaak in De Panne en daar stel ik een gelijkaardig probleem vast. In De Panne komt de druk langs twee kanten. Er is de Franse kant, maar er is ook de redelijk grote Franstalige immigratie, die overigens uit kansarme gebieden als Charleroi afkomstig is. De druk op Veurne en De Panne is zeer groot en valt nu en dan te vergelijken met wat ik in de Rand zie gebeuren. Veel winkeliers en restauranthouders klagen dat ze geen personeel vinden. Het is een fantastisch gebied. Er is daar werk voor iedereen. Ik heb trouwens in Brussel al gesuggereerd veel werklozen aan te porren om ginder te gaan werken. Ze zouden daar onmiddellijk werk vinden.

Er treedt ginds een verfransing op die me bij momenten tegen de borst stuit. In restaurants worden klanten bediend door personeel dat geen Nederlands meer praat. Wie praat met de patron, die overigens een West-Vlaming is, krijgt meteen een boel antwoorden op al die vragen. Die mensen vinden geen Nederlandstalig personeel. Ze zoeken, maar ze vinden niet. Er zijn zelfs mensen die hun zaak sluiten omdat ze geen personeel vinden.

Dit brengt me terug bij een opmerking die de heer Demesmaeker heeft gemaakt. Vaak gaat het om Fransen. Het gemeentebestuur biedt hun cursussen Nederlands aan. Die mensen doen hun best om Nederlands te praten. Het probleem is dat ginds soms een creatieve variant van het Nederlands wordt gesproken. Het is voor iemand die echt zijn best doet om Nederlands te leren, niet evident te begrijpen wat er wordt gezegd. Hij begrijpt niet iedereen en moet soms denken dat bepaalde mensen daar uit Scandinavië komen. Ik heb trouwens hetzelfde probleem.

Wat me in De Panne tegen de borst stuit, is dat in sommige cafés de opschriften enkel in het Frans zijn opgesteld. Dit geldt vooral voor cafés die door Fransen worden uitgebaat. Ik vraag me af of er geen gemeentelijk reglement kan komen. Kan een gemeentebestuur beslissen dat dit niet kan? Een zwakke versie die enkel tweetaligheid voorschrijft, is ook al goed. Het gaat

tenslotte om de Vlaamse kust. Er zijn daar ontzettend veel Fransen en Franstaligen. Ik heb niets tegen tweetaligheid. Ik vind het echter wel erg dat er zelfs geen Nederlands meer te zien is.

Minister, ik wil u gewoon deze twee voorbeelden geven. Het kan soms immers interessant zijn het probleem eens vanuit een andere hoek te bekijken.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Ik wil eerst even ingaan op de vergelijking met het beleid in Québec. Ik heb tijdens de vorige legislatuur veel contact met de Québécois gehad. Ze beschikken hier over een uitgebreide delegatie, die overigens zeer nauwe contacten met de Vlamingen onderhoudt.

Ze zijn op dit vlak sterk met ons verwant. We hebben natuurlijk ook contacten met de francofonie. Ze begrijpen heel goed in welke situatie de Vlamingen zich bevinden. Hun taalwetgeving is veel stringenter. Zo zijn de opschriften van winkels gereglementeerd. Het is verboden Engelstalige opschriften aan te brengen.

Dit betekent niet dat het niet boeiend zou zijn contact te hebben. We zouden de delegatie kunnen uitnodigen. Ik ken die mensen persoonlijk goed. We zouden er ook heen kunnen gaan. Ik ben er zelf nog nooit geraakt. Ik heb al drie keer een reis naar ginder uitgesteld. Dat kan in elk geval ook interessant zijn. Het Vlaams Parlement zal hierover beslissen.

De Québécois passen het principe van de territorialiteit toe dat de Franstaligen elders aanvechten. In Frankrijk en in Québec wordt de territorialiteit toegepast. In de Elzas moet iemand geen Duits spreken. In Frans-Vlaanderen moet iemand geen Nederlands spreken. De Québécois passen dat ook toe. In België verdedigen de Franstaligen echter het personaliteitsbeginsel. Daar zit het grote verschil.

Voor zover ik weet, zullen we met gemeentelijke reglementen niet veel bereiken. Ik vind echter wel dat de gemeentebesturen op dit vlak een verantwoordelijkheid dragen. Ze maken vaak immers geen onderscheid tussen hun toeristisch beleid, wat natuurlijk meertalig moet zijn om de ontvangst van toeristen mogelijk te maken, en hun beleid ten aanzien van inwoners en van inwijkelingen die daar komen werken en wonen.

Ik heb aan De Panne – en ook Menen, maar daar zal men er niet op ingaan, geloof ik – de expertise aangeboden die we in de Rand hebben. Ik heb met de horeca een overeenkomst gesloten om een taalcursus te geven. Er is een zeer goed taalpakket voor wie in de horeca werkt of gaat werken. Dat is in het algemeen Nederlands opgesteld. Hoe de gemeentebesturen het precies brengen, weet ik niet.

Maar ik deel uw ergernis daarover. Ik heb ooit tot mijn ergernis vernomen dat de VDAB Brugge een cursus Brugs geeft. Dat vind ik een schande! Het is een blijk van misprijzen jegens die mensen. Ik vind dat zij Nederlands moeten leren. Als ze elders in Vlaanderen komen, de krant lezen en de media volgen, moeten ze tenminste de taal begrijpen. Dat is een opmerking die ik vaak krijg, ik heb ze hier ook al gemaakt. Mensen vertellen mij: “Ik heb een poging gedaan om Nederlands te leren en vervolgens kom ik in contact met Vlamingen en ik hoor een taal die ik helemaal niet begrijp.” Dat is ook onze schuld.

Ik heb helemaal niet gezegd – jammer dat de heer Van Hauthem er nu niet meer is – dat dit dé oorzaak is. Ik vind het feit dat wij geen Algemeen Nederlands spreken, plus dat we te snel overschakelen op een andere taal, mede oorzaak zijn. Iemand die Nederlands leert of het nog gebrekkig spreekt, tegemoetkomen door Frans te spreken, daarmee stimuleren we de persoon helemaal niet om Nederlands te leren en te spreken.

Ik heb destijds zeer uitvoerig geantwoord op de vraag rond de studies-Boes en -Veny. Er is geen wettelijke basis om reglementerend op te treden ter zake. Ik heb dat duidelijk gemaakt, ik denk dat we er wel een uur over gediscussieerd hebben. Ik heb dat lijvige antwoord nu niet bij me.

De heer Van Hauthem zegt dat mijn antwoorden vaag zijn en dat ik alleen maar overleg pleeg. Ik spreek dat tegen. Ik som op wat wij doen. Dat is echt innovatief. Naast het klassikale onderwijs leren we mensen in een andere omgeving Nederlands: op het werk, in de sport en vrije tijd. Dat doen we met vzw 'de Rand'. We gaan daar ook mee door. Ik sta altijd open voor alle suggesties.

De heer Van Hauthem zegt dat ik oorzaak en gevolg verwar. Dat doe ik dus helemaal niet. Ik schets alleen maar de situatie. Er zijn kinderen die in de Vlaamse Rand geboren worden en Nederlands niet als thuistaal hebben. Daar wonen 114 verschillende nationaliteiten. We moeten daarmee omgaan en oplossingen proberen te geven. Inderdaad, het fenomeen doet zich ook voor in andere gemeenten. Ik verwacht natuurlijk wel van de gemeenten dat ze de taalwetgeving toepassen. Ik ben trouwens al eens opgetreden tegen een kustgemeente als minister van Binnenlands Bestuur. Het begint met de taalwetgeving. Een kustgemeente kan hoffelijk zijn als iemand voor het eerst aankomt en meedelen dat Nederlands de voertaal is, maar na een jaar kan die persoon zich aan het gemeenteloket niet meer laten bedienen in het Frans. We moeten daar assertief zijn.

De voorzitter: De heer Demesmaeker heeft het woord.

De heer Mark Demesmaeker: De taalwetgeving moet inderdaad worden toegepast. Dat kunnen we wel afdwingen.

Verder, mijnheer Van Der Taelen, kunnen we het privétaalgebruik niet regelen met gemeentelijke reglementen. Dat is bij ons niet mogelijk. We kunnen niet per decreet opleggen dat iemand in plaats van West-Vlaams nu Nederlands moet spreken tegen anderstaligen. Spijtig genoeg kunnen we dat niet. *(Opmerkingen van de heer Luckas Van Der Taelen)*

Nee, opschriften ook niet. Dat is wettelijk niet afdwingbaar. *(Opmerkingen van de heer Joris Van Hauthem)*

De minister heeft daar al op geantwoord.

Ik zal uw overleg met UNIZO en met uw collega bevoegd voor werk, minister Muyters, opvolgen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

■